

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

Κι όμως, ήταν μια καλή χρονιά

Πώς θα θυμόμαστε το «ελληνικό» 2015 ύστερα από τρία ή από δέκα χρόνια; Τι συνειρμούς θα κινητοποιεί η αποστασιοποιημένη, πλέον, ανάμνησή του; Πόσο πολύ ή πόσο λίγο το πέρασμα του χρόνου θα μας κάνει λιγότερο θυμωμένους και περισσότερο επιεικείς με τους πρωταγωνιστές της χρονιάς που φεύγει; Ξανασκέφτομαι, κατ' αναλογία, το 2010 και τον Γιώργο Παπανδρέου: τη σύντομη αλλά πυρακτωμένη πολιτικά διαδρομή του στην πρωθυπουργία της χώρας, το πρώτο μνημόνιο, τις Κάννες και όσα ακολούθησαν. Και τι επιφυλάσσει η Ιστορία για τους επόμενους, κυρίως τον Αντώνη Σαμαρά, τον άνθρωπο που μέσα σε 2,5 χρόνια έζησε όλες τις πιθανές διακυμάνσεις, από την εκτόξευση στους ουρανούς της οριστικής σωτηρίας της χώρας, του

«success story» και της εξόδου στις αγορές μέχρι την απότομη προσγείωση της λαϊκής ευμηγορίας του Ιανουαρίου και την παραίτηση της 5ης Ιουλίου. Είναι πρόωρο να αποτολμήσει κανείς να συνοψίσει με λέξεις ή ακόμα περισσότερο με οριστικά συμπεράσματα την πρώτη χρονιά του Αλέξη Τσίπρα στο τιμόνι της χώρας, καθώς μας χωρίζουν μόνο λίγοι μήνες από γεγονότα που θα μας απασχολήσουν πολύ και στο μέλλον. Αυτό δεν απαλλάσσει τον σημερινό πρωθυπουργό από συγκεκριμένες ευθύνες που έχουν να κάνουν με την τρελή πορεία του περασμένου καλοκαιριού, όταν το κυβερνητικό σκάφος έτρεχε ανεξέλεγκτο προς τον γκρεμό.

Συμβαίνει, πιστεύω, το εξής παράδοξο στη δύση του 2015: η χώρα είναι οικονομικά σε χειρότερο σημείο

σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2014 αλλά σε πολύ καλύτερο πολιτικά. Η «μνημονιακή» στροφή του Αλέξη Τσίπρα δρομολόγησε τεκτονικά ρήματα στο πολιτικό σκηνικό που μπορεί, μεν, να οδήγησαν στην άνετη επανεκλογή του τον Σεπτέμβριο αλλά την ίδια στιγμή έθεσαν στο περιθώριο τις ορμητικές, μέχρι και τον Ιούλιο, δυνάμεις που ζητούσαν εδώ και τώρα ρήξη με την Ευρωπαϊκή Ένωση και επιστροφή σε εθνικό νόμισμα. Ο «αντιευρωπαϊκός» και «αντιδυτικός» άνεμος που φυσούσε την εποχή του δημοψηφίσματος καταλάγιασε εντυπωσιακά και βασικός ενορχηστρωτής αυτής της θεαματικής αλλαγής ήταν (ίσως και άθελά του) ο ίδιος ο πρωθυπουργός. Οι μετατοπίσεις αυτές «ποτίζουν» και πολιτικά αντίθετες δυνάμεις. Η πρόκριση μιας ξεκάθαρης και αποενο-

χοποιημένης φιλελεύθερης ατζέντας στον δεύτερο γύρο των εσωκομματικών εκλογών της Νέας Δημοκρατίας δείχνει πόσο αθόρυβα και ερήμην μας μερικές φορές συμβαίνουν οι πιο απροσδόκτες αλλαγές. Όσο ο Αλέξης Τσίπρας μετακινείται ατάκτως προς το κέντρο για να επιβιώσει πολιτικά, τόσο η Νέα Δημοκρατία καλείται να πάρει την ευθύνη υπεράσπισης των μεταρρυθμίσεων και της ιδιωτικής οικονομίας στηριζόμενη, πια, σε πραγματικές δυνάμεις μέσα στην κοινωνία και όχι σε μια κουρασμένη, αντιπαραγωγική κομματική νομενκλατούρα που δεν διαθέτει πλέον την παραμικρή κοινωνική νομιμοποίηση.

Ας συμφωνήσουμε, λοιπόν, σε αυτό: ήταν μια καλή, πολιτικά, χρονιά, με σημαντικό οικονομικό τίμημα για τη χώρα.

Η ΑΥΓΗ

Αισιοδοξία, παιδιά

Κοιτάζοντας με απόσταση ασφαλείας το 2015, σίγουρα θα μπορούσαμε να πούμε ότι ήταν μια χρονιά... ανεπανάληπτη! Ήταν η χρονιά που εκλέχθηκε για πρώτη φορά κυβέρνηση της Αριστεράς, η οποία μέσα σε απίστευτο πόλεμο κατάφερε να ανατρέψει παγιωμένες ισορροπίες τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρώπη. Από την άλλη πλευρά όμως ήταν η χρονιά που ξέσπασε και η ολομέτωπη αντίδραση του συστήματος που κυριαρχούσε όλα αυτά τα χρόνια σε Ελλάδα και Ευρώπη. Από τη μια τα γεράκια του Βερολίνου, που ως άλλες Μέδουσες πχούσαν μονότονα το ρέκβιεμ του Gexit, και από την άλλη οι εγχώριοι επαγγελματίες «απαισιόδοξοι», που απαιτούσαν μέσα από έναν βόρβορο κατασκευασμένων ψεμάτων να τρομάξουν την ελληνική κοινωνία για τον Αρμαγεδδώνα του ΣΥΡΙΖΑ που ήταν δήθεν σε εξέλιξη. Δυστυχώς γι' αυτούς, τα πράγματα δεν ήρθαν έτσι. Η Ελλάδα προχώρησε και προχωρά. Λαβωμένη μεν από μια πενταετία Μνημονίων, αλλά προχωρά.

Αντιθέτως οι προπαγανδιστές της απαισιοδοξίας συνεχίζουν να βλέπουν σταθερά να πέφτουν ένα προς ένα τα προπύργια και τα προνόμιά τους.

Το 2015 μοιάζει να παίρνει οριστικά μαζί του όλα τα βαποράκια της απαισιοδοξίας. Τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό. Ακόμη και στο κλείσιμο του 2015 όσο πύκνωναν οι αντιδράσεις τους τόσο ξεπηδούσαν ειδήσεις που έδειχναν ότι κάτι αλλάζει σε θετική κατεύθυνση.

Φώναζαν ότι ξεπουλήθηκαν οι τράπεζες. Όταν βγήκαν τα στοιχεία της ανακεφαλαιοποίησης, με τα οποία αποδείχθηκε ότι οι τράπεζες δεν αφελληνίστηκαν, έτρεξαν να φωνάξουν για το παράλληλο πρόγραμμα που «το πήρε η κυβέρνηση πίσω». Και όταν ένα σημαντικό μέρος του παράλληλου προγράμματος περνούσε μετά από λίγες ημέρες στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, φώναζαν επειδή η κυβέρνηση το έφερε μέσω ΠΙΝΠ κι ούτω καθεξής. Τώρα φωνάζουν για το ασφαλιστικό προφητεύοντας συμφορές, αλλά ξεχνούν ότι δεν θέλουν να συνταχθούν όλοι μαζί στο Προεδρικό Μέγαρο κάτω από το εθνικό αίτημα να μην περικοπούν οι συντάξεις.

Όσο για τη γενική καταστροφή της οικονομίας που προέβλεπαν, έρχεται η έκθεση της Ernst & Young, όπου οι Έλληνες επιχειρηματίες πιστεύουν ότι η οικονομία θα βελτιωθεί και θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας μέσα στο 2016.

Ο Γκράμσι είχε πει ότι η «απαισιοδοξία της σκέψης αντισταθμίζεται από την αισιοδοξία της βούλησης». Ας πάρει λοιπόν το 2015 μαζί του τις μοιρολογίστρες της απαισιοδοξίας και ας μας αφήσουν το 2016 να αισιοδοξούμε...

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

Αριστείδης Καλάργαλης*

Γράμμα σε άγνωστη μάνα

Από μακριά γυάλιζε σαν χρωματιστό σκουπίδι που ξεβράστηκε στην ακτή. Γύρω του βρίσκονται σκορπισμένα διάφορα ρούχα: παντελόνια, πουκάμισα, ζώνες, εσώρουχα, ανδρικά και γυναικεία, παπούτσια. Πιο πέρα δυο σακίδια, ταμπλέτες και μπουκαλάκια με φάρμακα, φορτιστές τηλεφώνων. Παντού πεταμένα σωσίβια, αυτά τα πορτοκαλιά που εντοπίζουμε σ' όλες τις ακτές του νησιού και στις φωτογραφίες εδώ και μεγάλο διάστημα. Περπατούσα στην παραλία Τσιχράντα της βορειοδυτικής Λέσβου. Για άλλη μια φορά είχα μαζέψει άγρια χόρτα, νοτιομένα απ' την αλμύρα της θάλασσας. Το περπάτημα συνεχίστηκε πιο πέρα, απόμερα, εκεί που υπάρχουν κροκάλες αντί για άμμος, αρχίζουν τα βράχια κι η θάλασσα ξεβράζει ασπρόξυλα. Εδώ πέρα, τώρα τελευταία, αποβιβάζονται άνθρωποι απ' την απέναντι μικρασιατική γη. Πρόσφυγες και μετανάστες χαρακτηρίζονται, σήμερα πια, από τους περισσότερους κατοίκους του νησιού. Η ζωή παραμέρισε τη λέξη λαθρομετανάστες.

Πλησιάζω περισσότερο. Το σκουπίδι που γυάλιζε είναι μια πλαστική διάφανη θήκη με φωτογραφίες. Αχνοφαίνονται τα πρόσωπα πίσω από την εγκλωβισμένη υγρασία. Αποθέτω μια μια τις φωτογραφίες στις πέτρες του γαλαίου για να στεγνώσουν. Προσπαθώ να ξεχωρίσω τις φωτογραφίες μεταξύ τους. Τα χρώματα αλλοιώνονται, τα πρόσωπα χάνουν τα χαρακτηριστικά τους. Μόλις που διακρίνεται μια γυναίκα με τα παιδιά της, απεικονίζονται μέσα στο σπίτι τους. Τα κοινά τρυφερά, είναι τα βλαστάρια της μάνας. Σκέψεις γεννιούνται στο κοίταγμα των φωτογραφιών. Είναι παλιές οικογενειακές ή τραβηγμένες πριν από την αναχώρηση και την προσφυγιά; Για να θυμούνται τις καλές μέρες, το σπιτικό τους, να 'χουν ενθύμηση εκεί στην ξενιτιά; Και τώρα, τι μνήμες σώζουν, αφού οι χάρτινες αποτυπώσεις έμειναν σε μια ακτή του νησιού της Λέσβου; Πού να είσαι άγνωστη μάνα, σήμερα, αντίμερα Πρωτοχρονιάς; Σε ποια γη, σε ποια χώρα; Τα παιδιά σου είναι προστατευμένα στην αγκαλιά της μάνας; 'Η βρίσκονται

πίσω από έναν φράχτη της πολιτισμένης Ευρώπης του θεωρητικού Διαφωτισμού; Συναντιούνται οι ματιές μας. Προσπαθώ να σταθώ στο βλέμμα σου, της μάνας και της γυναίκας. Η μάνα αγκαλιάζει προστατευτικά τις δυο μακρομαλλούσες κόρες. Μάλλον θα σκέφτεται το ταξίδι τους, τις μέρες που θα 'ρθουν. Τι θα απογίνουν από δω και πέρα. Η γυναίκα όμορφη, κομψά, προσεγγμένα ντυμένη, κοιτά το άγνωστο μέλλον. Να σκέφτεται άραγε τη ζωή του παρελθόντος που χάνει; Ένα γιατί μόλις χαράζει στα κλειστά χείλη και στο αόριστο βλέμμα.

Ανάμεσα στις πέτρες γυαλίζουν διάφορα κοριτσιόστικα «κοσμήματα». Όλα ευτελή, θυμίζουνπραμάτειες πανηγυριού. Δαχτυλίδια, κολιέ, κοκαλάκια και λαστιχάκια με πεταλούδες και καρδούλες για τα μαλλιά και τις πλεξούδες, φουρκέτες, μενταγιόν, σκουλαρίκια κι ένα παιδικό ρολογάκι. Σταματημένο στις 3 και 29'. Ξεχωρίζω δυο βραχιολάκια, με μικρές τρκουάζ χρώμα χάντρες. Θα φορέσω το ένα για να με δένει μαζί σου, μικρή κόρη της γης της Ανατολής. Είθε να συναντηθούμε για να σου επιστρέψω τον μικρό σου θησαυρό. Τι θα 'χεις ως τότε, σήμερα τι θα φορέσεις; Αγαπητή άγνωστη μάνα, τι να γράψω για πόνο και αγάπη, εγώ ένας καλοστεκούμενος του δυτικού κόσμου, ένας καλαμαράς που σταμάτησε και μάζεψε τα οικογενειακά σου, έστω και ευτελή, κειμήλια. Όμως η μνήμη του ανθρώπου θέλει να τραφεί απ' το οτιδήποτε, ειδικά στα ξένα. Ακόμα πχούν σ' αυτά μου τα γλυκόλογα της γιαγιάς μου, για το σπασμένο πορσελάνινο γατάκι και τα δυο μπρούτζινα εργαλεία της κουζίνας που έφερε μαζί της. Τότε που δεκάχρονη παιδούλα πήρε τον δρόμο της προσφυγιάς, όπως εσύ κι η οικογένειά σου. Σήμερα αρχίζει άλλη μια χαρακιά στο μέτρομα του γήινου χρόνου. Πορευόμαστε επιθυμώντας να αλλάξουμε τις χθεσινές μέρες. Στη φάτη του 2016 γεννιούνται οι γιοι κι οι κόρες της προσφυγιάς.

Άγνωστη μάνα, Καλή Χρονιά.

Αριστείδης Καλάργαλης, συγγραφέας, διδάκτορας Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας